

Danmarks Flygtningemuseum – en skitse

I udkanten af Oksbøl lå fra 1945 til 1949 danmarkshistoriens største flygtningelejr. Da lejren var størst, boede her 35.000 mennesker bag pigtråd. De var flygtet fra rædslerne ved østfronten i 2. Verdenskrigs sidste måneder. I løbet af kun fire måneder i 1945 kom i alt 240.000 flygtninge til Danmark, og denne historie bør fortælles.

Mulighederne

Et Danmarks Flygtningemuseum indrettet i det nuværende Vandrehjem

De bygninger, der huser det nuværende Vandrehjem i Oksbøl er oprindeligt bygget som et af to lazaretter i den store flygtningelejr. Det vil derfor være et oplagt sted at indrette en ny udstilling om flygtningene i Danmark efter 2. Verdenskrig. Og at Danmarks Flygtningemuseum skal ligge i Oksbøl har følgende tre gode grunde:

Oksbøllejren var den største flygtningelejr i Danmark nogensinde

Det er den bedst bevarede af de lejre, der var i Danmark efter 2. verdenskrig

Gennem de sidste 5 år har Museet for Varde By og Omegn arbejdet intenst med dette emne, og er i dag førende på området (se f.eks. www.oksbol1945-49.dk).

Museet for Varde By og Omegn har indledt et tæt strategisk samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum, hvor et af samarbejdspunkterne er udvikling af ”vestjyske supertemaer”. Og et af disse supertemaer er 2. Verdenskrig. Et nyt Flygtningemuseum i Oksbøl ville derfor med fordel også kunne rumme det vestjyske hovedmuseum for 2. Verdenskrig, der er den umiddelbare baggrund for historien om de tyske flygtninge, der så igen ville vise videre til blandt andet Tirpitz-bunkeren i Blåvand, Historisk Samling for Besættelsestiden i Esbjerg og Vedersø Præstegård, der nu er en del af Ringkøbing-Skjern Museum.

For at et nyt Flygtningemuseum og 2. Verdenskrigsmuseum i Oksbøl skal få den fornødne volumen og attraktionsværdi, vil det være nødvendigt, dels at samarbejde bredt med førende forskere og formidlere i ind og udland, dels at tilknytte ny forskning til udstillingsstederne.

Man kunne forestille sig følgende elementer:

En udstilling om 2. Verdenskrig.

En hovedudstilling om flygtningene (i Oksbøl og Danmark) efter krigen.

Og udenfor selve udstillingsbygningen en ”miniby” som en skalamodel af selve lejren.

Et forskningscenter for studier i flygtningehistorien (f.eks. i kombination med arkivet).

Et stisystem rundt i det 4 km² store område, der i dag er plantage.

De enkelte dele:

Flygtningemuseet.

Udstillingen kunne bygges op som en række miljøer, der skildrer historien fra flugten fra hjemstavnen over de store flygtningeskibe og katastroferne hermed på Østersøen til ankomsten til Danmark, interneringen i de 1100 midlertidige lejre og frem til oprettelsen af de store lejre og etableringen af en dagligdag her med skoler, sygehuse, kirker, biografer, teatre osv.

Vi forestiller os således en kombination af store, miljøskabende tableauer bestående af fotostater og rekvisitter, egentlige museumsgenstande (hvoraf vi har mange), biograf med filmklip fra lejren og computerskærme med oplysninger. Vi vil arbejde med at anskueliggøre problemerne og den humanitære katastrofe med forskellige originale tiltag.

Modelbyen

En skalamodel på samme måde som Varde Miniby, der bygget på græsplanen mellem lazarettets bygninger viser lejrens udseende og størrelse baseret på eksisterende kort og fotos.

Modellen skal sammen med udstillingen give lyst til og baggrundsviden for et besøg på egen hånd i området, hvor lejren lå.

Stisystem i lejrområdet

Der arbejdes allerede nu på, sammen med Naturstyrelsen at etablere stiforløb med plancher i plantagen. På lidt længere sigt vil der blive etableret gps-baseret formidling i lejrområdet.

Projektets faser:

- 1: Projektering og produktion af viden til udstillingen. 2013-14.
- 2: Opbygning af udstilling i en enkelt bygning i Lazarettet 2014-15.
- 3: Åbning af Danmarks Flygtningemuseum med den påbegyndte modelby 2015.
- 4: Udgivelse af bog om de tyske flygtninge efter 2. Verdenskrig 2015.
- 5: Udstilling om 2. Verdenskrig etableres i tilknytning til Flygtningemuseet 2015-16.
- 6: Fortsat arbejde med Modelbyen 2014-.